

Příloha 1

Národní
zemědělské
muzeum

**DLOUHODOBÁ KONCEPCE ROZVOJE VÝZKUMNÉ ORGANIZACE NA OBDOBÍ LET
2018 – 2022**

(výťah)

Národní zemědělské muzeum, s.p.o.

V Praze, dne 5. 10. 2017

Schváleno Vědeckou radou NZM per rollam 28. 8. 2017

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Historie a současnost VO	3
3. Vize	3
4. Cíle DKRVO	4
4.1 Celkové výstupy DKRVO za období let 2018 – 2022.....	6
4.2 Dosavadní výstupy za období let 2012 – 2016	6
4.3 Nejvýznamnější výstupy za období let 2012 – 2016	
5. Výzkumné záměry	
5.1 Název výzkumného záměru	
5.1.1 Návaznost na Koncepti VaVal MZe	Chyba! Záložka není definována.
5.1.2 Abstrakt.....	Chyba! Záložka není definována.
5.1.3 Současný stav řešené problematiky	
5.1.4 Aktivity.....	Chyba! Záložka není definována.
5.1.5 Výstupy výzkumného záměru.....	Chyba! Záložka není definována.
5.1.6 Výsledek	
5.1.7 Dosavadní výstupy za období let 2012 – 2016	
5.1.8 Projekty navazující na daný výzkumný záměr	Chyba! Záložka není definována.
5.1.9 Hlavní řešitel	Chyba! Záložka není definována.
5.1.10 Řešitelský tým.....	Chyba! Záložka není definována.
5.1.11 Rozpočet na období let 2018 – 2022.....	Chyba! Záložka není definována.
5.1.12 Partneři	Chyba! Záložka není definována.
6. Smluvní výzkum a vývoj	Chyba! Záložka není definována.
7. Poradenství a vzdělávání	Chyba! Záložka není definována.
8. Mezinárodní spolupráce VO ve VaVal.....	Chyba! Záložka není definována.
9. Personální zabezpečení.....	Chyba! Záložka není definována.
9.1 Struktura zaměstnanců	Chyba! Záložka není definována.
9.2 Lidské zdroje	Chyba! Záložka není definována.
10. Finanční zabezpečení DKRVO	Chyba! Záložka není definována.
10.1 Požadovaná výše institucionálních prostředků na DKRVO a další plánové prostředky.....	Chyba! Záložka není definována.
10.2 Celkové plánované náklady.....	Chyba! Záložka není definována.
11. Závěr	Chyba! Záložka není definována.

1. ÚVOD

Příprava dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (dále jen „DKRVO“) vyplývá z Metodiky hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „Metodika17+“) schválené usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2017 č. 107 a je nezbytným podkladem pro poskytnutí institucionální podpory a hodnocení výzkumných organizací (dále jen „VO“).

Tato DKRVO je předkládána **Národním zemědělským muzeem, s.p.o.** jako podklad pro rozhodnutí poskytovatele o poskytnutí institucionální podpory. DKRVO byla připravena v souladu s Koncepcí výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva zemědělství na léta 2016–2022 schválenou usnesením vlády ČR č. 82 ze dne 3. 2. 2016 (dále jen „Koncepce VaVal MZe“) a Strategií resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030 (dále jen „Strategie 2030“).

Národní zemědělské muzeum, státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem zemědělství, patří k tradičním pracovištím vědy a výzkumu. Zemědělství a ostatní obory zastřešené MZe, vnímá a prezentuje jako podstatný sociokulturní fenomén, který umožnil rozvoj historických civilizací a současně spoluvytváří dnešní moderní společnost.

DKRVO představuje obecný rámec činnosti výzkumné organizace na léta 2018–2022. Konkrétní činnost VO na příslušný kalendářní rok bude blíže specifikována v příloze rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory na DKRVO.

2. HISTORIE A SOUČASNOST VO

Instituce oficiálně vznikla dne 28. září 1918 založením spolku České zemědělské muzeum. Záhy po vzniku republiky se spolek transformoval na Československé zemědělské muzeum, ústav pro studium a povznesení venkova, aby se stal, zejména díky vynikající muzeologické práci Josefa Kazimoura a za mimořádné politické podpory Antonína Švehly a dalších osobností, jednou z nejprogresivnějších muzejních institucí první republiky. Institucionalizaci muzea však předcházely starší pokusy. Základ muzejní sbírky vytvořily předměty vystavené na Jubilejní výstavě v roce 1891 a na Národopisné výstavě v roce 1895. Tento soubor předmětů tvořil zemědělské oddělení, které bylo součástí Národopisného muzea až do roku 1918. Národní zemědělské muzeum tak oslaví v roce 2018 sto let výročí své existence.

V současné době sídlí muzeum v Praze na Letné a má dalších šest poboček – Čáslav (zemědělská technika), zámek Kačina (Muzeum českého venkova), zámek Ohrada (lesnictví, myslivost a rybářství), Ostrava (aktuálně zahajuje činnost), Valtice (vinařství, zahradnictví a krajina) a Znojmo (pivovarnictví). V lednu 2015 zahájilo Národní zemědělské muzeum víceletý projekt „Oživujeme NZM“, po jehož završení návštěvníky čekají rekonstruované prostory a nové expozice.

3. VIZE

Jakožto instituce s národní působností si NZM klade za dlouhodobý cíl přispívat k rozvoji odborných aktivit v oblasti své působnosti na celém území ČR. S vědomím mimořádného přínosu zakladatelského díla prof. dr. Josefa Kazimoura usiluje navázat na jím definované principy a rozvíjet nejen kvalitu odborné práce v NZM, ale také vytvořit a podporovat síť spolupracujících subjektů věnujících se předmětné problematice. Takto může dojít nejen k

využití doposud opomíjeného potenciálu (regionální sbírky, odborníci), ale i k otevření prostoru pro řadu pozitivních synergických reakcí přispívajících k vědeckému poznání a popularizaci fenoménu zemědělství a péče o krajinu. Nástrojem by se tak měla stát otevřená platforma, která umožní zapojení dalších spolupracovníků nebo institucí zabývajících se předmětnou problematikou a tím výrazné zlepšení zájmu o odborná témata a jejich popularizaci. Po upevnění pozice NZM v rámci zemědělského muzejnictví v ČR bude následovat systematické navazování mezinárodních kontaktů a začleňování se do zahraničních muzejních sítí. Postupně se budou vytvářet podmínky, aby mohlo muzeum navázat na svoji tradici ze 60. let 20. století, kdy představovalo vědecko-výzkumnou platformu zemědělského muzejnictví s mezinárodním dosahem.

4. CÍLE DKRVO

Koncepce výzkumné činnosti NZM pro dané období vychází z výsledků řešení předchozích aktivit směřovaných převážně na vědecké zhodnocení sbírky NZM. Výsledky výzkumné činnosti NZM by měly docílit úplnější úroveň poznání v jednotlivých, níže definovaných dílčích výzkumných oblastech. Výzkum bude zaměřen především na vědecké poznání prostředí, dějů a dokladů materiální a imateriální kultury v návaznosti na základní sbírkotvorné a prezentační cíle NZM. Unikátní sbírka NZM představuje mimořádný zdroj informací, který lze využít nejen z výzkumného hlediska a pro popularizaci oboru, ale rovněž k identifikaci tradičních, udržitelných způsobů zemědělské, lesnické, rybářské či potravinářské výroby a péče o krajinu.

Cílem řešení tematických okruhů historického výzkumu muzea (viz níže) je zkoumání jevů v komplexních souvislostech se záměrem využít nových poznatků pro současnou a budoucí praxi, zejména v kontextu tradičních přístupů a udržitelného hospodaření. Pomáhá tak navíc odhalovat, zkoumat a zprostředkovávat historická specifika jako nevyčerpatelný zdroj inspirací budoucího vývoje společnosti. Výzkumné zaměření muzea tak plně koresponduje se stanovenými třemi klíčovými oblastmi „Koncepce VaVal MZe 2016–2022“, jejichž ústředním bodem je „udržitelnost“.

Základním cílem je získávání vědeckých poznatků, jejich zpracování a publikování v dále popsaných 12 výzkumných oblastech NZM. Základními cíli bude vědecké zhodnocení sbírky NZM v kontextu prostředí, z něhož sbírkové předměty pochází a dosažení úplnějšího stupně poznání v jednotlivých podsbírkách; zpracovávání dějin zemědělství (lesnictví, rybářství, vývoje a rozvoje venkova atd.) v interdisciplinárním diskurzu a ve vazbě na posilování udržitelného hospodaření a zvyšování soběstačnosti a potenciálu sociálního podnikání; využití sbírky a dalších poznatků pro identifikace tradičních, udržitelných způsobů zemědělské, lesnické, rybářské či potravinářské výroby a péče o krajinu; prezentace sbírky a výsledků výzkumu dějin agrárního sektoru prostřednictvím dlouhodobých a dočasných expozic, tvorby kritických katalogů, katalogů k výstavám a expozicím, publikačních výstupů, konferencí, workshopů, přednášek a vytvořením otevřené platformy sítě zemědělských muzeí.

Koncepce definuje předmět svého výzkumu, tedy zemědělství a dalších předmětných oblastí, nejen jako historiografické téma úzce propojené s ochranou kulturního a přírodního dědictví, ale rovněž jako část národní ekonomiky, bez níž by docházelo k destrukci života na venkově, ohrožení potravinové bezpečnosti a k destabilizaci sociální struktury země. Tematizovány budou tradiční oblasti českého hospodářství (např. rybářství, včelařství, chovatelství, vinařství, ovocnářství, pěstování chmele, pivovarnictví aj.), které jsou významné zvláště pro místní ekonomiku a zaměstnanost. V této souvislosti bude zemědělství představeno jako vhodná oblast pro aplikaci tzv. sociálního podnikání či jinými slovy společensky prospěšného podnikání. S problematikou sociálního podnikání v zemědělství, lesnictví, rybářství atd. úzce souvisí udržitelnost těchto odvětví, popř. udržitelnost venkova jako takového. Jedním stěžejním cílem koncepce je na podkladě výzkumu celé škály historických, archeologických, etnografických a dalších pramenů představit současné a budoucí generaci historický odkaz, ať

už např. v podobě popisu zemědělských postupů, technologií výroby, strojní techniky, odrůd ovoce, zeleniny, technických rostlin, nebo např. v podobě interpretace zemědělce, lesníka či rybníkáře jako architekta a tvůrce venkovské krajiny a životního prostředí. Výsledky takto pojatého výzkumu a jejich využití jsou mnohostranné. Zásady udržitelnosti se navrací k dědictví předešlých generací a jejich zkušeností. Při hledání cesty využití stejných původních postupů, techniky a metod pro udržitelnost v zemědělství a v jemu blízkých oborech, představuje NZM nezastupitelného partnera ostatním subjektům usilujícím o naplnění shodného cíle.

Vědecko-výzkumná činnost NZM je členěna do tří výzkumných záměrů: „Vědecké zhodnocení sbírky Národního zemědělského muzea, s. p. o. I., II., III.“. Jejich těžištěm je výzkum člověka a technologií, jejichž historický výzkum je s to nabídnout relevantní inspirace pro budoucnost a přispívat tímto k tak potřebné udržitelnosti. NZM představuje zázemí historického výzkumu zemědělství a jemu příbuzných oborů. Výzkum muzea je koncipován tak, aby obsáhl co možná nejširší oblast zemědělství, jež představuje základní lidskou aktivitu nezbytnou k rozvoji společnosti. Tomu odpovídá i **12 výzkumných oblastí**, které navazují na jednotlivé podsbírky a vychází z potřeb NZM: **Muzeologie; Venkov, zemědělství, krajina, etnografie a tradice; Rozvoj venkova a regionální rozvoj; Lesnictví, lesní hospodářství a myslivost; Vodní ekosystém, rybníkářství a rybářství; Zahradnictví (ovocnářství, zelinářství, květinářství), vinařství a včelařství; Mechanizace zemědělství a lesnictví; Zemědělské, lesnické a další oborové provozní stavby; Potravinářský a na zemědělství navazující průmysl, živočišná výroba; Kulinární dědictví českých zemí; Venkov v umění; Osobnosti zemědělství, lesnictví, rybářství, zahradnictví, zemědělského podnikání a příbuzných oborů.**

K dosažení cílů a řešení problémů se využívá komplexního přístupu, který skýtá analýzu a interpretaci informačních zdrojů nejrůznějších typů počínaje zdroji archivními, přes muzejní dokumentace, sociologicko-statistické výzkumy, ekonomické výzkumy aj. Aplikace tohoto přístupu umožňuje identifikaci významných dokladů studovaných jevů a současně jejich prezentaci veřejnosti, interpretaci, popularizaci a uplatnění ve formálním i neformálním vzdělávání. Přístup je hermeneutický, který příslušná témata zkoumá v jeho provázanosti a zaměřuje se na souvislostní porozumění problému (metodologické instrumentarium historické, kulturně historické, archeologické, kunsthistorické, sociologické, ekonomické, environmentální a další).

Výstupy a výsledky bádání jsou prezentovány v odborném tisku cestou dílčích odborných článků, materiálových studií, zpráv, prostřednictvím tematicky orientovaných monografií, názory jsou tříbeny a prezentovány na odborných konferencích a v budoucnu na plánovaných odborných workshopech, využívají se při přípravě expozic a dílčích výstav a osvětových přednášek, k čemuž se plně využívá muzejní infrastruktura určená pro popularizaci vědy široké veřejnosti.

Výzkumné oblasti a cíle DKRVO

Vědecké zhodnocení sbírky Národního zemědělského muzea, s. p. o. I.

- Muzeologie
- Venkov, zemědělství, krajina, etnografie a tradice
- Rozvoj venkova a regionální rozvoj
- Vodní ekosystém, rybníkářství a rybářství
- Mechanizace zemědělství a lesnictví

Vědecké zhodnocení sbírky Národního zemědělského muzea, s. p. o. II.

- Lesnictví, lesní hospodářství a myslivost
- Zemědělské, lesnické, rybářské a další oborové provozní stavby
- Zahradnictví (ovocnářství, zelinářství, květinářství), vinařství a včelařství

Vědecké zhodnocení sbírky Národního zemědělského muzea, s. p. o. III.

Potravinářský a na zemědělství navazující průmysl a živočišná výroba

Kulinární dědictví českých zemí

Venkov a zemědělství v umění

Osobnosti zemědělství, lesnictví, rybářství, zahradnictví, zemědělského podnikání a příbuzných oborů

4.1 Celkové výstupy DKRVO za období let 2018 – 2022

a) dle klíčové oblasti změn B: Excelence zemědělského výzkumu Koncepte VaVal MZe

Druh výstupu	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Jimp. (Q1 a Q2)	-	-	-	-	-	-
P	-	-	-	-	-	-
CELKEM	-	-	-	-	-	-

b) dle RIV

Druh výstupu	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Publikační výstupy – ostatní	16	16	14	12	13	71
Aplikované výsledky – ostatní	18	14	16	14	16	78
Ostatní (zejména muzejní expozice)	2	7	-	2	1	12
CELKEM	36	37	30	28	30	161

Odůvodnění poklesu celkového počtu plánovaných výstupů na období 2018–2022 ve srovnání s obdobím 2012–2016: VO NZM plánuje výstupy s ohledem na současný neutěšený stav odborných personálních sil – viz Lidské zdroje; VO NZM na dané období plánuje relativně výrazně snížit počet výsledků typu Jrec a více se soustředit na zpracování jednotlivých sbírkových kolekcí v podobě kritických muzejních katalogů; zároveň cílí na předkládání monografických výstupů. Toto směřování na vypracovávání výsledků komplexnějšího charakteru s vyšší časovou a odbornou náročností bude doprovázeno poklesem ostatních výstupů, nicméně lze předpokládat žádoucí kvalitativní vzestup výsledků oproti předešlému období a rovněž prohloubení stávajících a navazování nových partnerských vztahů s ostatními VO. Tudiž kvantitativní pokles výstupů bude nahrazen kvalitativním vzestupem a postupně budovanou funkční partnerskou sítí zajišťující vysokou odbornou úroveň předkládaných výsledků.